

Goigs dedicats a Sant Zenon / Zenó

Arenys de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Carrer de l'església, núm. 24
Emplaçament Església de Santa Maria

Coordenades:

Latitud: 41.580599360742
Longitud: 2.5492492318153
UTM Est (X): 462426
UTM Nord (Y): 4603311

Classificació

Número de fitxa 08006 - 292
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Autoria de l'element: Josep Puig i Bosch, P. Hilari d'Arenys de Mar, OFM Caputxí.
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Vigent
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Religios/Cultural
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dc., 01/03/2023 - 17:53

Descripció

Goig a lloança de Sant Zenó, gloriós patró de Santa Maria d'Arenys de Mar, festejat el 9 de juliol. La present edició està impresa per Altés, impressor de Barcelona, amb el número 7655 l'any 1917. Està editat en un paper foli, en blanc i negre, amb una imatge central del sant abillat de centurió romà i amb els seus atributs. A la mà esquerra porta la palma del martiri, mentre que a la dreta destaca l'estendard. Un àngel sosté la corona del martiri.

La imatge està flanquejada per dues flors. L'orla tipogràfica és una figura d'encadenada geomètrica. La versió de l'any 1981 conté la partitura musical.

El text es disposa en tres columnes separades per una línia vertical, que diu així:

Primera columna:

Arenys de Mar molt joiós / us diu que's vostre en tothora: / O, sant Zenón gloriós, / Arenys de Mar, us adora. //

Teniu un poble tot blanc / que'l vostre amor endevina, / es, vostre coll, plè de sang, / perpetual clavellina; / el vostre cos sentorós / un bé de Déu atesora: / O, Sant Zenón gloriós, / Arenys de Mar, us adora. //

Tant us plagué'l blau del cel / que us fou pesada la vida, / se us desvetllà un anel / tot, per la gloria indinida; / vorera el mar, per a Vós, vil·la gentil s'hi enflora: / O, Sant Zenón gloriós, / Arenys de Mar, us adora. //

El comaret, pel conreu, / quan ou que'l torb ja braola /

Segona columna:

us fa de Vos pregadéu / perquè la vinya verola; / esperanceu l'enguniós, / aconorteu a qui plora: / O, Sant Zenón gloriós, / Arenys de Mar, us adora. //

Si marxa enfora mar bella cantant al pas del remar, / el pescador, te una estrella, / que no veu mai aclucar; / Vous sou l'estel fulgorós / que ablana la mar si es traidora: / O, Sant Zenón gloriós, / Arenys de Mar, us adora. //

Siau confort del jovent, / el tendre amic d'infantesa, / vora l'espona amatent / per amparar la vellesa; / per tota vida dolços / deu-nos, d'amor, en penyora: / O, Sant Zenón gloriós, / Arenys de Mar, us adora. //

Tercera columna:

Dins de la pau immortal / serem més forts cada dia, / ens lliurareu, vos, del mal; / dintre del cor, flama pia, / del nostre rés fervorós / hi cremarà fins que ell mora: / O, Sant Zenón gloriós, / Arenys de Mar, us adora. //

D'Arenys, tot fill, victoriós / quan va pel món us enyora. / O, Sant Zenón gloriós, / Arenys de Mar, us adora. //

V. Pregueu per nosaltres beneït Sant Zenón. / Per a que'ns fem mereixedors / de lo què es paraula del Crist. / Amèn. //

ORACIÓ

Feu, o Déu omnipotent, si us és grat, que per mitjà de Sant Zenón, gloriós màrtir nostre, ens sentim deslliurats de tota mena de malures, de tota llei de malavolences i de mals judicaments. / Així sia. //

R.P. Fr. HILARI DE ARENYS DE MAR, / O. M. Cap., scripsit. //

L'Ilm. I Rvm. Sr. Bisbe d'aquesta Diòcesi D. Franciscà de P. Mas i Oliver concedí 50 dies de perdó a tots aquells que penedit dels seus mancaments, resin aqueixos goigs a lloa del gloriós Sant Zenón, que te una vil·la xamosa que l'estima de cor i tota una gent que no'l deixarà mai. //

Els presents Goigs dedicats en penyora de bona amistat al R. Zenón Mensa, Pbre., en ocasió d'ésser nomenat pendonista de la processó del Sant patró i màrtir Zenón, foren escrits pel llorejat i ja esmentat poeta arenyenc, el jorn de Sant Lluís Gonçaga del any MCMXVII. //

7655. – ALTÉS – IMPRESSOR – BARCELONA.

N'existeixen varies versions, amb una clara evolució del text. Destaca l'edició sense datar de Josep Abadal de Mataró, en castellà, molt decorada, la versionada l'any 1981 (text revistat per M. Amagat i Matamala, amb tipografia de M. Ribas i musicada pel D. Moner i Basart) i finalment la versió en paper fotogràfic dissenyada per a.s.a. del maig de 2013 que manté el text de l'any 1917 del Prevere Hilari d'Arenys de Mar, O.F.M. Caputxí. D'aquesta versió destaca la imatge central de sant Zenon extreta del retaule barroc de l'església de Santa Maria d'Arenys de Mar sobre fons grisenc (part inferior s'hi representa una imatge antiga de la població amb la platja i vairs vaixells de vela) i l'orla decorativa feta amb una punta de coixí.

Observacions:

Els goigs són cançons populars o poesies de caire religiós, adreçades als sants, les santes, la Mare de Déu o Crist. Tradicionalment es canten en les festivitats religioses. Acostumen a tenir dues parts: a la primera s'explica la vida, miracles i martiri del sant; mentre que a la segona se li fan peticions de protecció per a la comunitat.

La tradició dels goigs té els seus orígens en la representació dels misteris medievals. La primera vegada que es troba documentada la paraula goigs és a la Crònica de Ramon Muntaner (1325-1328), on consta que ja se'n cantaven, i el primer text conegut de goigs són els Goigs de Nostra Dona, conservats al manuscrit del Llibre vermell de Montserrat (de final del segle XIV).

Els gremis i confraries, especialment la del Roser, popularitzen els goigs dels seus patrons respectius. Malgrat tot, els goigs tal i com els coneixem i que es canten actualment, cal situar-la a partir de la determinació del Concili de Trento (1545-1563), per potenciar la pietat popular a través d'aquest tipus de manifestacions litúrgiques. El gran moment de creació dels goigs fou el segle XVII, quan totes les esglésies parroquials, així com les capelles i capelletes més petites foren dotades d'aquestes manifestacions.

Es desconeix el creador de la lletra i la música dels goigs, però quasi bé tots foren editats per impremta durant les primeres dècades del segle XX, i les músiques foren recompostes i arranjades també durant aquest període.

Història

Sant Zenó és un sant posttridentí que neix en el context de la Contrareforma. Coincideix amb el redescobriments dels antics cementiris cristians, a les catacumbes de Roma. A partir del Concili de Trento (1545-1563), qualsevol resta humana que sorgia del subsòl romà, s'atribuïa a un cristià perseguit per l'Imperi romà. Els prohoms catalans a la recerca de notorietat les transportaven a les seves poblacions d'origen, on eren acceptades com a relíquies vertaderes i, per tant, es van convertir en objecte de culte i intercessors principals de la població. Per molts d'aquests màrtirs el culte ha decaigut, però per d'altres, reconeguts pel nom col·lectiu de Sants Màrtirs (on s'inclou sant Zenó) perviuen com a patrons i protectors celestials.

Zenó (mitjan segle III, Roma – 298, Aquas Salvias, Roma) patró d'Arenys de Mar, fou un tribú militar, comandant de legió romana durant l'època dels emperadors Dioclecià i Maximià. Declarant-se cristià fou tractat com esclau i forçat a treballar als edificis termals imperials, conjuntament amb alguns dels seus legionaris. Sembla que un cop finalitzades les obres, ell i els soldats que havien estat a les seves ordres i esclavitzats també, foren decapitats.

Se'l representa vestit de centurió romà, amb una túnica curta dessota l'armadura. Els seus atributs són la palma del martiri a una mà i l'estendard a l'altra, com es pot observar al retaule barroc de l'església de Santa Maria d'Arenys de Mar.

La seva festa se celebra el 9 de juliol, dia de la Festa Major del poble. Se l'invocava contra la plaga de la llagosta. La seva imatge es duia en processó i solia dur una branqueta de raïm primerenc oferta pels pagesos.

Les relíquies arribaren a Arenys de Mar pel religiós Juan Domínguez, procedent de Roma, el 4 de novembre de 1583, amb el permís del papa Gregori XIII. Domínguez retornava a la seva parròquia de Fuentelsaz (Guadalajara, Espanya), i en arribar a la població d'Arenys emmalaltí de gravetat. Fou en aquest poble que, acollit per la seva població, es curà. En agraïment, abans de continuar amb el seu viatge, obsequià la parròquia amb algunes de les relíquies del sant.

L'any 1664, els habitants de la població van fer el vot de vila com a prometença de celebrar la festa de Sant Zenó i honorar-lo de forma principal. El bisbe de Girona, Josep Fageda, ratificà el vot, el 16 de juny del mateix any.

L'any 1671 s'encomanà a l'argenter de Barcelona, Jaume Vilarrasa, l'elaboració d'un reliquiari de plata, que desaparegué durant la Guerra Civil espanyola.

L'any 1680, Lluïsa Feliciano Portocarrero i Meneses, esposa del marquès d'Aitona i senyora d'Arenys, concedí el dret de celebrar fira per sant Zenó.

La consuetud de 1734 reconeix el patronatge del sant sobre la població.

En el retaule barroc de l'església de Santa Maria, realitzat pel vigatà Pau Costa entre 1706 i 1711, dedicat a la Mare de Déu es pot veure l'escultura de sant Zenó vestit de soldat romà que corona el conjunt.

Bibliografia

ARIMANY, Joan (2013). Sants tradicionals catalans. Farell. Sant Vicenç de Castellet, pp. 156-157.

BISBAL CLAPÈS, Teresa (2005). Els goigs d'Arenys de Munt i de Mar. Llibres El Setcièncis.

Enllaços d'interès:

[Les musiques dels Goigs d'Obaga](#)

[Amics dels goigs](#)

[Bibliogoigs](#)

Goigs que la vila d'Arenys de Mar canta al seu inclit i gloriós Patró Sant Zenó, màrtir

AQUESTA VILA CELEBRA LA FESTA MAJOR A HONOR D'AQUEST SANT EL 9 DE JULIOL.

D'Arenys de Mar sou Patró,
la terra bella i bonica:
*L'amor de Nostre Senyor
la faci santa i ben rica.*

El nostre poble tot blanc
el gronxa el vent i la calma
i sap com és vostra sang
en la gedror de la palma
plena d'encens, de claror
per una gent que us suplica:

*L'amor de Nostre Senyor
la faci santa i ben rica.*

Només sabem vostra mort
que omple tota la història,
soldat de Crist, eret fort,
per recollir tanta glòria
que a la vila és pedrò
que vostra fe comunica:

*L'amor de Nostre Senyor
la faci santa i ben rica.*

Hi ha domassos al sol
i tot és or i ginesta
en arribar juliol
que tot és goig, tot és festa.

Sortiu en gran processó,
la vila canta i repica:

*L'amor de Nostre Senyor
la faci santa i ben rica.*

Arenys de Mar té cel blau
i una estrella amagada,
amb quin deliri es complau
de fer tan bella enflocada
amb el verol, el millor
que al viuyar fructifica:

*L'amor de Nostre Senyor
la faci santa i ben rica.*

Arenys us prega amb cançons,
amb les banderes brodades,
amb el passar gonfanons
on brillen flames daurades;
diuen l'amor al Patró
que tots els cors vivifica:

*L'amor de Nostre Senyor
la faci santa i ben rica.*

Què fort, què gran i valent
en confessar sense pena
la fe de Crist a tot vent
i a ple sol i a serena;

feu-nos mercè d'aquest dó
que l'esperit santifica:

*L'amor de Nostre Senyor
la faci santa i ben rica.*

Que no s'apagui la veu
de la reliquia sagrada,

que no s'esborri la creu
d'aquesta terra guardada
per Vós, excels defensor
d'aquesta vila bonica:

*L'amor de Nostre Senyor
la faci santa i ben rica.*

Que sapiquem escoltar
la veu que'n parla de vida
des d'aquest cim de l'altar
on hi veieu recollida
l'ànima nostra, la flor
queta i tan fredollica:

*L'amor de Nostre Senyor
la faci santa i ben rica.*

Pel sant altar, per la llar,
feu-nos millors cada dia;
sempre serà Arenys de Mar
com la vinguda del dia,
com un roser de pastor;
a Déu amb tot glorifica:

*L'amor de Nostre Senyor
la faci santa i ben rica.*

Gloria a Vós, Sant Zenó,
canta la terra bonica:

*L'amor de Nostre Senyor
la faci santa i ben rica.*

V. Ora pro nobis Sancte Zenon.
Ri. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS

Praesta quæsumus, omnipotens Deus: ut intercedente beate Zenon Martyre tuo; et a cunctis adversitatibus liberemur in corpore, et a pravīs cogitationibus mundemur in mente. Per Dominum...

MARTIR SAN ZENON,
de Areñis de Mir; cuya
ra en la Iglesia Parro-

PATRON DE LA VILLA
Reliquia insigne se vene-
qual de dicha Villa.

Pues de gozaros Patron
se gloria Areñis dichoso,
amparadnos cuyadoso,
invicto Martir Zenon.
Ignórase el feliz suelo,
donde la Cans tubistes,
paraque creamos. fultes,
todo venido del Cielo
siempre fué nuestro desvelo
desempeñar tal blazon, &c.
Con aliento muy galan
servistes en la Milicia,
logrando vuestra pericia
el cargo de Capitan:
mas mejoraste el ofiio,
sin trocar la ocupacion, &c.
Por la Fé Santa escogida
peleastes con gran gloria,
pues ganastes la Victoria,
aunque perdistes la vida:
Hazafia fué esclarecida,
digna de tan gran Campeon, &c.
El lugar, que fué Campaña,
en que Pablo halló la muerte,
Testro fué en que la suerte
os previno igual hazafia:
Esta ocurrencia, aunque estraña,
fué á vuestra Fé galardon, &c.

Oratio pro nobis B. Zenon.

Como Capitan valiente
con ejemplos tan sagrados
en todos vuestros Soldados
para el Cielo hicistes gente,
pues todos en continente
emularon vuestra accion, &c.
Areñis su dicha cotunda
logró cuando le previno
por impulso peregrino
vuestra Reliquia Segrada,
pues en ella hipotecada
tiene vuestra intercesion, &c.
Todas las necesidades,
por Vos vemos socorridas,
guardais haciendas y vidas,
serenais las tempestades:
Dichas, y felicidades
halla en vos la devocion, &c.
En los partos encontrados,
cuando sus riesgos provocan,
las Mugeris, que os invocan,
los veni luego remedidos;
en todos nuestros enfiados
Vos sola la consolacion, &c.
Pues todos de corazon
os imploramos piadoso;
amparadnos cuyadoso,
invicto Martir Zenon.

Oratio. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

ORATIO.

Presta, ómnipotens Deus; ut intercedente beato Zenone Martyre tuo,
et á cunctis adversitatibus liberemur in corpore, et á pravis cogitationibus mun-
demur in mente. Per Christum Dominum &c.

Malaró: Por JOSE ABADAL Impresor y Librero.

A LLOA DEL GLORIOS MÀRTIR SANT ZENÓN
 PATRÓ DE ARENYS DE MAR, QUE TE UNA VIL·LA AMOROSA QUE L'ESTIMA DE COR I TOTA UNA GENT QUE NO'L DEIXARÀ MAI

Arenys de Mar molt joïós
 us diu que's vostre en tothora:
 O, Sant Zenón gloriós,
 Arenys de Mar, us adora.

Teniu un poble tot blanc
 que'l vostre amor endevina,
 es, vostre coll, plè de sang,
 perpetua clavelina;
 el vostre cos sentorós
 un bé de Déu atresora:
 O, Sant Zenón gloriós,
 Arenys de Mar, us adora.

Tant us plagué'l blan del cel
 que us fou pesada la vida,
 se us desvetllà un anel
 tot, per la gloria infinida;
 vorera el mar, per a Vós,
 vil·la gentil s'hi enlaira:
 O, Sant Zenón gloriós,
 Arenys de Mar, us adora.

Serveu suavíssim encis
 amb la senyera de grana,
 sembla que'l cor hi us floris
 amb la genor més galana,
 i raeu sempre amorós
 amb un esguard triomfadora:
 O, Sant Zenón gloriós,
 Arenys de Mar, us adora.

El comparet, pel correu,
 quan ou que'l torb ja braola

L'Ilm. i Rym. Sr. Bisbe d'aquesta Diócesi D. Francisco de P. Mas i Oliver concedí to dies de perdó a tots aquells que possedis dels seus manaments, reu'n aquestos goigs a lloa del gloriós Sant Zenón, que te una vil·la xamosa que l'estima de cor i tota una gent que no'l deixará mai.

Els presents Goigs dedicats en penyora de bona amistat al R. Zenón Mensa, Pbr., en ocasió d'ésser nomenat pendentista de la processó del Sant patró i màrtir Zenón, foren escrits pel llorejat i ja esmentat poeta arenyenc, el jorn de Sant Lluís Gonçaga del any MCMXVII.

us fa de Vos pregadéu
 perquè la vinya verola;
 esperancu l'enguníós,
 acconorteu a qui plora:
 O, Sant Zenón gloriós,
 Arenys de Mar, us adora.

Si marxa enfora mar bella
 cantant al pas del remar,
 el pescador, te una estrella
 que no veu mai aclarir;
 Vos, sou l'estel fulgorós
 que ablana la mar si es traidora:
 O, Sant Zenón gloriós,
 Arenys de Mar, us adora.

O, beneix els casals
 perquè no falli el pa a tanla;
 dintre les conques pairals
 duent hi pau com de saula;
 de tot malfat dolorós
 feu-nos ben lluny si ens acora:
 O, Sant Zenón gloriós,
 Arenys de Mar, us adora.

Siau confort del jovent,
 el tendre amic d'infantesa,
 vora l'espona amatent
 per amparar la vellesa;
 per tota vida dolçós
 deu-nos, d'amor, en penyora:
 O, Sant Zenón gloriós,
 Arenys de Mar, us adora.

Dins de la pau immortal
 serem més forts cada dia,
 ens llurareu, Vos, del mal;
 dintre del cor, flama pia,
 del nostre res fervorós
 hi cremará fins que ell mora:
 O, Sant Zenón gloriós,
 Arenys de Mar, us adora.

D'Arenys, tot fill, victoriós
 quan va pel món us enyora.
 O, Sant Zenón gloriós,
 Arenys de Mar, us adora.

¡ Pregueu per nosaltres be-
 neix Sant Zenón.
 Per a que'ns fem mereixedors
 de lo que es paraula del Crist.
 Amén.

ORACIÓ

Feu, o Déu omnipotent, si us
 és grat, que per mitjà de Sant
 Zenón, gloriós màrtir nostre, ens
 sentim deslliurats de tota mena
 de malsures, de tota llei de mala-
 volences i de mals judicaments.
 Així sia.

R. P. Fr. ISIDRE DE ARENYS DE MAR,
 O. M. Cap., scriptor.

Puix que ja sou vela i nord
d'eixa vila marinera:
*Sant Zenon, sigueu sendera
que a Déu meni el nostre cor.*

Si bé ens manca coneixença
de l'indret on vàreu néixer,
tots sabem que vàreu créixer
guerrejant sens defallença
a l'empas de la bandera
d'un ardit emperador.

Sant Zenon...

Com Sant Pau, tost canviàreu
per la creu la vostra espasa,
convertint-la en flam i brasa
de l'amor que predicàveu,
i en el lloc on ell caiguera
Vós moríreu pel Senyor.

Sant Zenon...

Si el turment fneix l'empresa
d'expandir la llum divina,
el record de Vós inclina
a seguir-la amb fortaleza;
d'ella Arenys en fa senyera
que enarbora amb gran ardor.

Sant Zenon...

Sant Patró que en malaurances
defallences o tristeses,
ens doneu vòltes riqueses
de coratges i esperances;
esporgeu nostra frontera
i vetlleu la nostra sort.

Sant Zenon...

Des del soli del retaule
beneiu els qui estan fora,
animeu a qui s'enyora
de l'areny i nostra parla,
i sigueu l'au martinera
que vigila el nostre port.

Sant Zenon...

Adreceu a qui va errívol.
Socorreu al que ensopega,
i a qui l'èxit ennuega
ensenyeu-li a no sé altívol;
controleu nostra riera
i embriedeu el seu fervor.

Sant Zenon...

Concediu-nos a balquena
pa, treball i bona anyada,
una joia endimienjada,
un cel clar, sol i serena;
poseu llums de primavera
a les flames de l'amor.

Sant Zenon...

Puix que sou gran valedor
de la nostra vida entera:
*Sant Zenon, sigueu sendera
que a Déu meni el nostre cor.*

Y. Preguem per nosaltres sant Zenon. Y. Perquè siguem dignes de les promeses de Crist. PREGUEM
O Déu omnipotent, concediu als que venerem el naixement celestial de sant Zenon, Màrtir vostre,
la gràcia d'enrobustir-nos en l'amor del vostre nom per la seva intercessió. Per nostre Senyor.

ENTRADA (Allegretto) **TORNADA**

*Puix que ja sou ve-la i nord d'ei-xa vi-la ma-ri-ne-ra: Sant Ze-non, si-gueu sen-de-ra que a Déu
me-ni el nos-tre cor. Si bé ens man-ca co-ne-xe-nça de l'in-dret on và-reu néi-xer, To-ta-sa-bem que và-reu
cri-tar-guar-ce-jant sen-de-ra l'len-ça a l'as-pa-r de la lan-cha d'ar-dit em-pe-ra-dor. Sant Ze-non*

Text per M. Amagat i Matamala. Música per D. Moner i Basart. Dibuix per M. Ribas. Any del Seayor, 1981.

A LLAOR DEL GLORIÓS MÀRTIR SANT ZENON
PATRÓ D'ARENYS DE MAR

Arenys de Mar molt joïós
us diu que és vostre tothora:
O, Sant Zenon gloriós,
Arenys de Mar us adora.

Teniu un poble tot blanc
que el vostre amor endevina,
és, vostre coll, ple de sang,
perpetua clavellina;
el vostre cos sentorós
un bé de Déu atresora:
O, Sant Zenon gloriós...

Serveu suavíssim encis
amb la senyera de grana,
sembla que el cor hi us florís
amb la gensor més golana,
i raeu sempre amorós
amb un esquadra triomfadora:
O, Sant Zenon gloriós...

El comparet per contru
quan ou que el torb la braóla
us fa de Vos pregadéu
perquè la unya verolap;
esperanceu i angunús,
aconhorteu a qui plara:
O, Sant Zenon gloriós...

Si marxa enfora mar bella
cantant al pas del remar,
el pescador, te una estrella
que no veu mai aclucar;
Vós, sou l'estel fulgurós
que oblena la mar si és traïdora:
O, Sant Zenon gloriós...

O, beneu els casals
perquè no hi falti el pa a la taula;
dintre les conques patris
duent-hi pau com de S'Aut;
de tot malfat dolorós
feu-nos ben lluny si ens acara:
O, Sant Zenon gloriós...

Siau confort del lovent,
el tendre amic d'infantesa,
vora l'espana amotent
per eimparar la vellesa;
per tota vida dotós,
deu-nos, d'amor en penyora:
O, Sant Zenon gloriós...

Dins de la pau immortal
serem més forts cada dia,
ens lliurareu, Vós, del mal;
dintre del cor, flameu pia,
del nostre res fervorós
hi cremarà fins que ell mora:
O, Sant Zenon gloriós...

D'Arenys, tot fill, victoriós
quan va pel món us enyora,
O, Sant Zenon gloriós,
Arenys de Mar, us adora.

V). Preghieu per nosaltres benic
Sant Zenon.
R). Perquè ens fem iurevedors
del que es panalla de Crist.

ORACIÓ

Feu, Oh Déu omnipotent, si us
és grat, que per mèdia de Sant
Zenon gloriós màrtir vostre,
ens sentim bellissims de tota
mena de malures, de tota llei
de malvolences i de males judi-
ciments.
Així sia.

Text: P. Hilari d'Arenys de Mar O.F.M. Caputxi